

Καλλιπάτειρα

«Αρχόντισσα Ροδίτισσα, πώς μπήκες;
Γυναίκες διώχνει μια συνήθεια αρχαία
Εδώθε». «Έχω ένα ανίψι, τον Ευκλέα,
Τρία αδέρφια, γιο, πατέρα Ολυμπιονίκες

Να με αφήσετε πρέπει, Ελλανοδίκες,
και γώ να καμαρώσω μες τα ωραία
κορμιά, που για το αγρίλι του Ηρακλέα
παλαίβουν, θαυμαστές ψυχές αντρίκιες.

Με τες άλλες γυναίκες δεν είμαι όμοια
Στον αιώνα το σόι μου θα φαντάζει
με της αντριάς τα αμάραντα προνόμια.

Με μάλαμα γραμμένος το δοξάζει
σε αστραφτερό κατεβατό μαρμάρου
ύμνος χρυσός του θάνατου Πινδάρου»

Λορέντζος Μαβίλης

Το 396 π.Χ. όμως μία γυναίκα από την Ρόδο, η Καλλιπάτειρα, μπήκε κρυφά στο στάδιο ντυμένη με ανδρικό χιτώνιο, παριστάνοντας τον γυμναστή. Όταν όμως ο γιος της, ο Πεισίδορος, νίκησε, τρέχοντας να τον συγχαρεί πιάστηκε ο χιτώνας της στο περιστύλιο που υπήρχε στο χώρο των γυμναστών και αποκαλύφτηκε ότι ήταν γυναίκα. Η τιμωρία για την παραβίαση αυτής της διάταξης ήταν θάνατος, αν και δεν υπάρχει καμιά ιστορική πηγή που να βεβαιώνει ότι η ποινή αυτή είχε ποτέ επιβληθεί. Η Καλλιπάτειρα αμέσως οδηγήθηκε στους Ελλανοδίκες. Εκείνοι όταν είδαν ποια ήταν αυτή η γυναίκα που κρυφά μπήκε στο στάδιο της χάρισαν τη ζωή τιμώντας τον πατέρα της, τους τρεις αδελφούς της και το γιο της που όλοι ήταν Ολυμπιονίκες. Η ιστορία της Καλλιπάτειρας, μας έχει γίνει γνωστή από τον ιστορικό Πausanias ο οποίος κατέγραψε τα ταξίδια του στην Ελλάδα.

Η συμβολή των φιλάθλων στη επιτυχία των Ολυμπιακών αγώνων έγινε εμφανής το 1896 στην Αθήνα. Η Ελλάδα εκείνης της περιόδου χαρακτηριζόταν από οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές δυσκολίες και ανακατατάξεις. Παρ' όλες όμως αυτές τις δυσκολίες, την περίοδο των Ολυμπιακών αγώνων, η Ελληνική κυβέρνηση και

Παναθηναϊκό Στάδιο, 25 Μαρτίου 1896
Πρώτη ημέρα Ολυμπιακών Αγώνων

ο Ελληνικός λαός ξεπέρασαν όλα τα εμπόδια και έβαλαν στην άκρη όλες τις διαφορές που είχαν, με αποτέλεσμα κάθε ημέρα να μαζεύονται στο Παναθηναϊκό Στάδιο 70.000 θεατές. Το εισιτήριο κανονίστηκε να πουλιέται προς μία δραχμή, που αν και ήταν σημαντικό ποσό εκείνη την εποχή, ο λαός έκρινε ότι ήταν επάξιο των αγώνων.

Παναθηναϊκό Στάδιο, Ολυμπιακοί Αγώνες 1896.

Οι φίλαθλοι έπρεπε να μπουν στο Στάδιο πριν την έναρξη των αγώνων κάθε μέρα. Αν καθυστερούσαν, έπρεπε να περιμένουν να τελειώσει ένα αγώνισμα και κατά την διάρκεια της προετοιμασίας του επόμενου αγωνίσματος μπορούσαν να πάνε να καθήσουν στο κάθισμά τους. Απαγορευόταν η μετακίνηση την ώρα των αγωνισμάτων, όπως και η χρήση ομπρέλων ή άλλων αντικειμένων που μπορεί να εμποδίζουν την θέα.

Ιωάννης Χρυσάφης:

«... εις καμίαν ίσως από τα τόσας κρισίμους και περιπετειώδεις περιστάσεις της εθνικής μας ζωής, από της αποκαταστάσεως ημών εις ελεύθερον Κράτος, δεν συνέπεσε η εθνική θέλησις να εκδηλωθή τόσον ενιαία και ομόθυμος, όσον την ημέραν εκείνην; μία δε ευχή και εις πόθος να δονή την καρδιάν και των εντός και των εκτός του Σταδίου Ελλήνων: να νικήση Έλληνα εις τον Μαραθώνιον...»

Η ημέρα του Μαραθώνιου

Την μεγαλύτερη συμμετοχή φίλαθλων την είχε η ημέρα του Μαραθώνιου στην 1^η Ολυμπιάδα του 1896. Εκτός από το Καλλιμάραρο, όπου «δεν έπεφτε καρφίτσα» καθ' όλη τη διαδρομή από τον Μαραθώνα μέχρι την Αθήνα υπήρχαν χιλιάδες φίλαθλοι που περίμεναν να χειροκροτήσουν τους αθλητές. Την ημέρα εκείνη, όλη η Ελλάδα, ήθελε το ίδιο πράγμα: να νικήσει Έλληνας. Χαρακτηριστικά αναφέρουν ότι σε πολλά μέρη της διαδρομής υπήρχαν ιερείς από τις εκκλησίες των διαφόρων χωριών που με τα θυμιατά τους έκαναν παρακλήσεις για την νίκη Έλληνα αθλητή.

Ολυμπιακοί Αγώνες 1994, Λος Άντζελες – Οι φίλαθλοι συμμετέχουν στην τελετή έναρξης

Το παράδειγμα των Ελλήνων φίλαθλων δεν ακολούθησαν αμέσως και οι υπόλοιποι λαοί. Στην 2^η Ολυμπιάδα στο Παρίσι, οι θεατές δεν ξεπέρασαν τους 3.000 και στην 3^η Ολυμπιάδα στο Λονδίνο το ίδιο. Στο Λονδίνο μία από τις αιτίες ήταν και οι καταρακτώδεις βροχές που προκάλεσαν τόσες αναβολές στα διάφορα αγωνίσματα ώστε οι Ολυμπιακοί αγώνες κράτησαν περίπου 6 μήνες.

Χρειάστηκε να περάσουν 32 χρόνια για να ξεπεραστεί το ρεκόρ των 70.000 φιλάθλων της Αθήνας. Στην 9^η Ολυμπιάδα του 1928 στο Άμστερνταμ 75.000 φίλαθλοι παρακολούθησαν την τελετή έναρξης. Στην επόμενη Ολυμπιάδα στο Λος Άντζελες οι φίλαθλοι ξεπέρασαν τους 100.000 και από τότε όλο και περισσότεροι φίλαθλοι πηγαίνουν να παρακολουθήσουν τους Ολυμπιακούς αγώνες.

Οι επίσημες αφίσες των Ολυμπιακών αγώνων του 1928 και του 1932

Εξαιρέση αποτέλεσαν οι Ολυμπιακοί αγώνες του 1972 στο Μόναχο λόγω τρομοκρατικών επιθέσεων στο Ολυμπιακό χωριό και στο αεροδρόμιο της πόλης. Με την ίδια ατμόσφαιρα φόβου έγιναν και οι αγώνες του 1976 στο Μοντρεάλ.

Οι επίσημες αφίσες των Ολυμπιακών αγώνων του 1972 και του 1976

Από την επόμενη Ολυμπιάδα όμως, η προσέλευση των φιλάθλων ήταν πάλι πολύ μεγάλη. Μερικά ενδιαφέροντα ρεκόρ που έγιναν είναι:

Στην Ολυμπιάδα του 1980 στη Μόσχα πουλήθηκαν συνολικά 6 εκατομμύρια εισιτήρια.

Στην Ολυμπιάδα του 1988 στη Σεούλ πήγαν 250.000 θεατές από άλλες χώρες.

Στην Ολυμπιάδα του 1992 στη Βαρκελώνη όλες οι ανακοινώσεις έγιναν στα γαλλικά, ισπανικά, αγγλικά και για πρώτη φορά στη τοπική γλώσσα των Καταλανών σαν ένδειξη αναγνώρισης της αυτονομίας τους.

Στην Ολυμπιάδα του 2000 στο Σίδνεϋ όλες οι αθλητικές εγκαταστάσεις, όλες τις ημέρες των αγώνων είχαν πληρότητα κατά 90%.

Οι επίσημες αφίσες των Ολυμπιακών αγώνων του 1980, 1988, 1992 και 2000

Παρ' όλες τις δυσκολίες, χαρές, επιτυχίες ή αποτυχίες που έχουν γραφτεί στην ιστορία των Ολυμπιακών αγώνων, αυτό που αναμφισβήτητα είναι σίγουρο, είναι ότι χωρίς τους φιλάθλους δεν θα υπήρχαν Ολυμπιακοί αγώνες...

Ολυμπιακοί αγώνες του 1992, Βαρκελώνη – Τελετή έναρξης

... και οι στιγμές που οι περισσότεροι από εμάς θυμόμαστε είναι οι στιγμές που κατόρθωσαν να ενώσουν τους χιλιάδες των θεατών με τα ίδια συναισθήματα περηφάνειας και συγκίνησης. Είναι οι στιγμές εκείνες που βλέποντας έναν αθλητή να κατορθώνει το ακατόρθωτο και να ξεπερνά τον εαυτό του, όλοι μας πεταχτήκαμε όρθιοι και ζητωκραυγάσαμε το θαύμα της ανθρώπινης θέλησης και της ανθρώπινης υπόστασης...

... και είναι αυτές οι στιγμές που κάθε φορά μαρτυρούν το θαύμα των Ολυμπιακών αγώνων και του αθλητισμού, γιατί αυτές οι στιγμές κατορθώνουν να ενώνουν όλους τους φιλάθλους του κόσμου και να μην ξεχωρίζουν κανέναν. Κατά τη διάρκεια του χρονικού διαστήματος, που όλοι μαζί θαυμάζουμε τα κατορθώματα ενός αθλητή, οι κοινωνικές, οικονομικές και εθνικές διαφορές μας εξαφανίζονται και είμαστε ενωμένοι. Χάρης σ' αυτές τις στιγμές λοιπόν, για μερικά λεπτά, χωρίς να το συνειδητοποιούμε, κάνουμε την «εκεχειρία» πραγματικότητα... και τα συναισθήματα που νοιώθουμε και που λέξεις δεν μπορούν να περιγράψουν, μας δίνουν κουράγιο και μας διαβεβαιώνουν ότι οι ελπίδες μας και τα όνειρα μας για το μέλλον μπορούν να γίνουν πραγματικότητα...

Μακάρι να μπορούσαμε να γιορτάζουμε τα ανθρώπινα κατορθώματα κάθε μέρα, κάθε χρόνου σαν παντοτινοί φίλαθλοι των Ολυμπιακών αγώνων σε ένα κόσμο που είχε παντοτινή εκεχειρία.

Όπως είπε και ένας από τους συγγραφείς αυτού του βιβλίου
«εύχομαι κάποια μέρα να είμαι κι εγώ ένας από αυτούς τους φιλάθλους.»

Φωτ. Κώστας Βέργας – «Ακρόπολη» 2000